

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26.01.2017, sp. zn. 11 Tvo 1/2017, ECLI:CZ:NS:2017:11.TVO.1.2017.1

Číslo: 27/2017

Právní věta: Předseda senátu je oprávněn, a v zájmu zamezení neopodstatněných průtahů i povinen, posuzovat důvodnost omluvy nepřítomnosti obhájce u hlavního líčení nebo veřejného zasedání, a za tím účelem též provést potřebná šetření. Zvláště to platí v situaci, kdy omluva byla předložena např. pouhý den před konáním soudního jednání, a kdy už zpravidla ani nelze vyrozumět všechny předvolané či vyrozuměné osoby o případném zrušení nařízeného jednání. V takovém postupu předsedy senátu nelze shledávat jeho negativní poměr k obhájci, a tedy ani důvody pro jeho vyloučení z vykonávání úkonů trestního řízení ve smyslu § 30 odst. 1 tr. ř.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 26.01.2017

Spisová značka: 11 Tvo 1/2017

Číslo rozhodnutí: 27

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Obhájce, Podjatost, Vyloučení soudce

Předpisy: § 30 odst. 1 tr. ř.
§ 35 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl jako nedůvodnou stížnost obhájkyňe proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 11. 2016, sp. zn. 9 To 91/2016.

I. Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 30. 11. 2016, sp. zn. 9 To 91/2016, rozhodl Vrchní soud v Praze tak, že předseda senátu JUDr. M. P. není vyloučen z vykonávání úkonů trestního řízení podle § 30 tr. ř. v trestní věci obviněných L. M. a M. V. vedené před Vrchním soudem v Praze pod sp. zn. 9 To 91/2016.

II. Stížnost

2. Proti tomuto usnesení podala obhájkyňe JUDr. M. N. stížnost, ve které namítá, že předseda senátu v napadeném usnesení hodnotil okolnosti její omluvy z veřejného zasedání ze zdravotních důvodů

tendenčně a subjektivně. Stěžovatelka je toho názoru, že poměr k věci je třeba vykládat i s ohledem na přístup orgánu činného v trestním řízení k jeho účastníkům. Jednání předsedy senátu bylo podle stěžovatelky eticky nevhodné, když stěžovatelce a její ošetřující lékařce vyhrožoval trestním stíháním a obžalovanému L. M. vzetím do vazby, pokud by se on či stěžovatelka omlouvali ze zdravotních důvodů z dalších jednání. Z výše uvedených skutečností stěžovatelka dovozuje osobní poměr JUDr. M. P. k věci, a proto závěrem navrhuje, aby Nejvyšší soud napadené usnesení zrušil a rozhodl, že JUDr. M. P. je vyloučen z vykonávání úkonů v trestní věci vedené pod sp. zn. 9 To 91/2016.

III. Důvodnost stížnosti

3. Nejvyšší soud z podnětu podané stížnosti přezkoumal podle § 147 odst. 1 tr. ř. správnost napadeného rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, a dospěl k závěru, že stížnost není důvodná.

4. Podle § 30 odst. 1 tr. ř. je z vykonávání úkonu trestního řízení vyloučen soudce, u něhož lze mít pochybnosti, že pro poměr k projednávané věci nebo k osobám, jichž se úkon přímo dotýká, k jejich obhájcům, zákonným zástupcům a zmocněncům, nebo pro poměr k jinému orgánu činnému v trestním řízení, nemůže nestranně rozhodovat. Poměr k projednávané věci může záležet např. v tom, že orgán činný v trestním řízení nebo osoba mu blízká byly poškozeny projednávanou trestnou činností nebo jí byly svědky. Za poměr k osobám ve smyslu tohoto ustanovení trestního řádu je pak třeba považovat poměr příbuzenský, švagrovský, poměr druha a družky, popř. úzký vztah přátelský nebo úzký vztah nepřátelský.

5. K tomu Nejvyšší soud dále uvádí, že zmíněné pochybnosti zakládající vyloučení soudce a dalších orgánů činných v trestním řízení přitom musí být založeny na reálně existujících objektivních skutečnostech, které je vyvolávají. Jinak řečeno, pochybnosti o nestrannosti soudce musí vyplývat z faktických okolností odůvodňujících riziko jeho možného neobjektivního přístupu k věci nebo k osobám v ní vystupujícím. Pouhý subjektivní pocit soudce nebo stran, že soudce je pro podjatost vyloučen z projednávání určité trestní věci, není postačující pro posouzení otázky, zda je schopen nestranně vykonávat úkony trestního řízení, či nikoli (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 2016, sp. zn. [5 Tdo 1495/2015](#)).

6. V posuzovaném případě vychází přesvědčení stěžovatelky o podjatosti předsedy senátu především z toho, jakým způsobem hodnotil její omluvu z veřejného zasedání nařazeného na dny 22.-23. a 29. 11. 2016, kdy zde měla obhajovat obviněné L. M. a M. V.

7. Stěžovatelka se podáním doručeným vrchnímu soudu dne 21. 11. 2016 (tedy pouhý den před konáním veřejného zasedání) z výše uvedeného zasedání omluvila s poukazem na zdravotní problémy, které doložila lékařskou zprávou ze dne 18. 11. 2016, ve které bylo uvedeno, že stěžovatelka byla hospitalizována a je nutný dvoutýdenní klidový režim. Z úředního záznamu založeného na č. l. 29628 spisu vyplývá, že k ověření tohoto lékařského potvrzení kontaktoval předseda senátu MUDr. O. S., jež vydala lékařskou zprávu sloužící jako doklad zdravotní indispozice stěžovatelky, a ta uvedla, že stěžovatelka byla hospitalizována na chirurgickém oddělení v Nemocnici s poliklinikou v Č. L., přičemž jí nezanechala propouštěcí zprávu. Následně předseda senátu dotazem na chirurgické oddělení Nemocnice s poliklinikou v Č. L. zjistil, že stěžovatelka byla hospitalizována dne 26.-27. 10. 2016. Po tomto zjištění předseda senátu opakovaně telefonicky kontaktoval MUDr. O. S., která se omluvila za nepřesnou zprávu a uvedla, že se okamžitě spojí se svou pacientkou, načež byla předsedou senátu upozorněna na možné trestněprávní důsledky vydaného potvrzení. Současně bylo zjištěno, že stěžovatelka byla dne 21. 11. 2016, tedy v době po odeslání své omluvy, jako obhájkyňe přítomna hlavnímu líčení ve věci vedené u Okresního soudu v České Lípě pod sp. zn. 17 T 36/2016.

8. K výše uvedenému Nejvyšší soud v obecné rovině konstatuje, že způsob, jakým vede předseda senátu přípravu veřejného zasedání a průběh trestního řízení obecně, nemůže být pokládán za způsobilý založit námitku podjatosti (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 5. 2009, sp. zn. [8 Tdo 452/2009](#), nebo usnesení Ústavního soudu ze dne 4. 8. 2004, sp. zn. [IV. ÚS 67/04](#), publikované pod č. 42 ve svazku 34 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu). Ve výše uvedených rozhodnutích je též zdůrazněno, že samotná skutečnost, že soudce podal trestní oznámení na obviněného, případně na svědka svědčícího v jím projednávané trestní věci, anebo vyjádřil názor, že se obviněný mohl dopustit svým jednáním i další trestné činnosti, není důvodem pro vyloučení soudce z vykonávání úkonů trestního řízení pro jeho podjatost.

9. Přezkoumání opodstatněnosti omluvy z veřejného zasedání předložené obhájkyní pouhý den před konáním veřejného zasedání, přičemž o jeho konání byla obhájkyně vyrozuměna již dne 15. 8. 2016 (tj. více jak tři měsíce předem), a upozornění lékaře na možné trestněprávní důsledky lékařské zprávy, o níž vyvstávají jisté pochybnosti, nezakládají bez dalšího podjatost předsedy senátu.

10. Nejvyšší soud neshledává pochybení v postupu dotčeného předsedy senátu, když přistoupil k ověření relevantnosti omluvenky stěžovatelky, aby tak předešel zmaření soudního jednání, které bylo nařízeno v předstihu téměř čtyř měsíců a k němuž byl předvolán, či byl o něm vyrozuměn značný počet osob. Předseda senátu je oprávněn posuzovat důvodnost omluvy z veřejného zasedání a za tím účelem provést potřebná zjištění. Navíc v situaci, kdy omluva byla předložena den před konáním veřejného zasedání, a kdy už zpravidla ani nelze vyrozumět všechny předvolané či vyrozuměné osoby o případném zrušení nařízeného jednání. Nejvyšší soud má za to, že právě u takto předložených omluv by soud zásadně měl přistupovat k ověření jejich opodstatněnosti, aby bylo vyloučeno, že se nejedná o pouhé obstrukční jednání, jehož účelem je zmařit konání soudního jednání. Nelze tak nic vytýkat postupu, jímž předseda senátu jen plní své povinnosti z hlediska zabezpečení řádného konání a průběhu trestního řízení a snaží se vyhnout zbytečným průtahům. V dané situaci, kdy se jednalo o rozsáhlou a složitou věc zahrnující 16 obviněných, bylo zcela namístě, že předseda senátu nerezignoval na povinnost rozhodnout věc bez zbytečných průtahů, ale naopak podnikl aktivní kroky k zajištění řádného průběhu a účasti osob u veřejného zasedání.

11. Z obsahu napadeného usnesení vyplývá, že dotčený předseda senátu stěžovatelku osobně nezná a necítí k ní žádné antipatie. Dále neexistují žádné indicie, kromě již výše vysvětleného hodnocení omluvy z veřejného zasedání, které by naznačovaly opak. Telefonické dotazy na Nemocnici s poliklinikou v Č. L. a lékařku MUDr. S. kvůli ověření pravdivosti doloženého lékařského potvrzení nelze považovat žádným způsobem za dehonestující či jinak zasahující do integrity stěžovatelky. Navíc předložená lékařská zpráva byla zcela obecná a ani neuváděla, kdy měla být stěžovatelka hospitalizována, byť z tohoto měla být dovozována její neschopnost účastnit se nařízeného soudního jednání. Předloží-li obviněný či jeho obhájce omluvu z již nařízeného jednání soudu, musí také předpokládat, že ze strany soudu může dojít k prověření její opodstatněnosti, zejména je-li předložena den před konáním jednání soudu, neboť je povinností soudu, aby věc byla projednána bez zbytečných průtahů. Podjatost předsedy senátu JUDr. M. P. je proto na základě stěžovatelkou předložených výhrad vyloučena.

12. Protože ani Nejvyšší soud neshledal žádné důvody pro vyloučení předsedy senátu Vrchního soudu v Praze JUDr. M. P., nezbylo mu než podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. nedůvodnou stížnost zamítnout.